

Atuinnaguttitausimajuk Cathleen Knotsch-imut, Inuit Tuttarvingat Canadalimâmi NunaKakKâsimajuit Kanuittailinimmut katutjiKatigenninga ammalu Jacek Warda, JPW Innovation Associates Inc.

Aulatsijet Naittotitausimanninga

Merz 2008-imi, kiggatuttet sitamanit Inuit nunakKatigengitunit ammalu Inuit katutjiKatigenninginni katiKatigelauuttut uKâlautiKagiamut piviannatunik pivalliatitaugumajunik Inuit nunakKatigengituni ammalu attuigajanninginnik nunait Kanuigajanninginnik. katikKâgatik, katimaKatiKalauuttut kiggatuttiujunik allanik ammalu allangajunik nunalimmiunit ammalu katutjiKatigegijanginnik uKâlautiKagiamik nunalet isumagijanginnik ujugannianimmut ammalu piviannatuit pivalliatatukattaninginnik taggâni Canadami. Tâna katimaKatigenninginnik sakKititaulauuttut Canadalimâmi NunaKakKâsimajuit Kanuittailinimmut katutjiKatigenninginnut (NAHO). Tamakkua isumâlôtiKalualauuttut NAHO-kut anginitsaujumik attuigajanninginnik Kanuittailinimmut ammalu Kanuigajanninginnik inosigijanginit ilinganiKajunut piviannatunik pivalliatatukattaninginnik, sollu ujugannianimmut ammalu putogutigigiangit utsualuit ammalu kiasalenet Inuit katimaniammata uKâlautiKalualauuttut nunalet ikajotitsanginnik ammalu tigumiagajatanginnik. Malittilugit pikKujaliangugajattut kingullimit katimaniammata, allasimajut tâpsuminga atuinnaguttisimalauuttut uKâlautiKannik Attuigajattut ammalu ikajotigijangita AngiKatigegutinganik.

Ilonnatik Ukiuttattumi Kaujisattaajut ammalu ujuganniataajut piniannigijaujut Canadami pigiaKattitaujut nalletuinnalet katutjiKatigenguttitausimajut satusaigialet Kanuittumikkiak angikKatigegutimmik nunalimmiunut NunaKakKâsimajumut inugijanginnik. AngiKatigegutet ilinganiKajunut inunnut, kajusiutigijaujut akKitausimaKattavut Inuit NunakKatigengitunit katutjiKatigenninginnut ammalu kavamanginnut. Inuit kajusiutiKasimaKattavut AttutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinginnik sivungani ammalu mâna satusaivut angikKatigegutitsamik kampaniujunut tiguisumajunut piviannatutnit nunagijaujunut Inuit nunangita satusattausimajumit. Tugâgutigijaujop alakKasâjaup AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinga ammalu KanuiliugiaKammangâmmik nunait Kanuittailinimmut.

Tâna alakKasâjak sakKititsiniattuk ilonnanginnik Kanuilinganiammangât IBA-ngata iluani mâna sakKijâjumik ukiuttattuni nunakKatigengituni Canadami, ammalu ottutiKammijuk adjigengujuunik angikKatigegutiujunik sakKijâgettunik nunaKakKâsimajuijunut inulinnut nanituinnânejunik silatsuami, piluattumik Australia-mi. IkKanattumik kamagijautsiajuk ilinniagiamut piusigijaujunik ammalu piujumik atutsiagiamut satusaigiamut, ammalu atuliaKittisigiamik, pivalliatitsigiamik attutaujuKappat ikajotet angikKatigegutinganik, ilauKataulluni unikkâtaujausimajut ammalu ilinniatausimajut.

AlakKasâjak uKâlautiKajuk AttutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinganik takunnausingitigit satusaijujut nunaKakKâsimajuijunut katutjiKatigenninginnit, suliaKattet satusaijinginnit ammalu kavamalligijikkunit. Canadami, AttutaujuKappat ammalu ikajotet angikKatigengujut satusattauliaKilauuttut 1970-ni, angikKatigenguKatauluaKattajut federal upvalu prâvinsikkut kavamanganinnut ammalu suliaKapviujunut. Taimanganit, nunait satusattausimajut pivitsaKattisisimajut Inunnik ammalu Allanik satusaigiamut ammalu pikKujiliaKitlutik sunataKagajammangâmmik AttutaujuKappat ikajotet angikKatigegutinginnik. Ullumi, Inuit nunalet tugâgutigit satusaigiamut pitsiatumik attuttaunitsangit nunagijanginnik, ikilliumititsilugit nigugijaujut ammalu nigugijaungitunik siKuttuigajattunik ammalu anginitsamik kenaujaliugutigijauullunilla ikajutitsaugajattumik nunalinnut ilingasonguniattilugit.

SuliaKapvinit takunnâlugu, AttutaujuKappat ikajotet AngiKatigegutingit ikajutsiaKattavut, akuni suliaKaKatesonguKattatillugit kampaniujut ammalu nunaKakKâsimajut Inuit. Nalunaittaukattavut sollu utittitaulangajuk kenaujanik atukKâtillugit kenaujaliugutigijauKattavut angijumik kenaujanik atukKâtillugit, ulugianattogaluatluni asiujigiamut kenaujanik. Ammalu takunnâtauKattamijut paigijaugutiutluni akuni piviannatunik pivalliatatunitsanginnik, tukiKatillugu kampânet atuniKatsiaKattavut pivitsagijanginnik pigiaKattitaummat angikKatigegutimmit tiguisongugiamut ujuganniatausonik upvalu ujuganik akuni sollu atautsimik, maggonik pingasunillonet

senagullugit jâret. Ullumi SuliaKattet takunnâvut kajusitsianiattumik attutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinganik pitaKagiamik satusaitsiagamillu sivuppiasianittugok suliajiaugumajuk.

kavamakut takunnajangata, AttutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinga satusattauijut akungani suliaKattet ammalu nunaKakKâsimajut inunginni kiggatutsiajuigok kavamait maligatsanginnik ammalu suliaKattajanginnik. Tâna atuniKaluattuk kavamait suliaKattajanginnik tugâgutiKammata piunitsautigasuanginnangit suliaKattajanginnik Inuit kenaujaliugutigiKattajanginnik upvalu tugâgutigillugit nalunaittasiasimajut kenaujaliugutet pitjutaujut. Takunnâgiamik tâkkuninga angikKatigegutinik kavamait sakKititsigiaKammata ulugianattumik sakKititsigajattut suliaKapvet sakKititsigiamut suliaKattajanginnik pivitsagijaugajattunik ilingagajattunut nunalimmiunut sakKititauluaKattatillugit kavamanut.

AttutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigetutingit takunnâgajattut kenaujaliugutet ikajotitsanik, upvalu, anginitsamik takunnâsongummijut, pitaKatillugit inuligijet kenaujaliutillugit ammalu avatiligijet initsanginnik sollu nunalet illusanginnik, sulijugillugit llugguset, ammalu ikilliumititautillugit attutaugajanninga avatik piusigijaujumit, sollu ottotigillugu, ujugannianimmut pivalliatuunnik. Taijaujumit 'inuit pitagijangit' attutaujuKappat ammalu ikajotet, nalunaittasiasimavuk KanuittogiaKammangât Kanuittailinimmut, piusituKait ammalu nunalet ikajotigijangit Kanuittunik kampanet sakKititsiniammangâmmik. AttutaujuKappat ammalu ikajotet pitaKanginnaKattagialet suliaKapvet sakKititsinginnaKattagialet Kanuittumikkiak inuit ammalu nunalet ikajotitsanginnik ammalu uKautjigijajullutillu suliaKattanginnut ammalu ilagegutinginnut. Atâgut tamakkuninga angikKatigegutiujunut SuliaKapvet sakKititsigajattut suliaKattajanginnik ammalu Inuit timingita pivitsanginnik tungaviKatillugit (sollu sanallutik akKutiliullutik upvalu tunitsiKattalutik tungavinik illualunillonet nunanut matugiasilippata ujuganniagesimalippata) ammalu piusituKanik pigatsanik suliaKapvini ammalu nunalimmi. Tâvatualli, ajunnatugalauvuk Kimiggugiamik Kanuk Inuit nunagijangit atulimmangât tâkkuninga pitagijanginnik taikka angikKatigengujut siammatitaugiaKalungimata. Takunnâlugit taikkuninga apitsulauttavuttinik suliaKattajanginnik allaKutiup, Inuit Kanuittailinningit kamagijautsiaKattangitut asiagut suliaKattajanginnik kenaujaliugutet pivalliatuKattajunik pitjutigijauKattajunik.

UKausingitigut uKâlaKatiKatluta inunnik sitamanit Inuit NunakKatigengutinik, sivulliutitaugialik AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinga sakKijâluattut Inuit ikajuttaugialet pivalliatuunnik. Tamakkua ikajotet tukisijauluaKattavut kenaujaliugutigiuganginnik ikajotigijautlutik sollu suliaKattajanginnik ammalu inuit ikajotigut, sollu ilinniagatsait ammalu atuttauKattaningit uKauset. Tâpsuminga tugâgutimmik angutigiamut, attait ottutausot nalunaittasiasimajut:

Kanuk attutausiagaluummangât Inuit ikajotet iluani AttutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinga Satusattauninga:

- Ilinniagiamik piusigijausimajunit ammalu upagiamut asinginnut piusigijausimajunik atusimajunik satusaigiamut attutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinik.
- UKâlaKatiKatsialugit nunalimmiut satusaikKâgatak.
- KaujimaKatigetsiaKattanik ammalu sulitsiatumik ilonnatik nunalimmiut ilauKatautillugit.
- NalunaitsiaKattalugit ammalu Kaujimallutit sunamik pigumammangâtsi satusainikkut-ippiniallutit sangijollutit namminik nunaKallutit.
- Sivulliutillugit tugâgutet sollu kenaujaliugutet pivalliatuunnik anginnik ilillugit nunakKatigengitunut sivulliutigasualunnagit nunalet Kanuittailinimmut pitjutigijaujunut.
- Pigumajaujut nâmmasiattigasuallugit satusaiKatigejunut.
- kamaginginnalugit suliaKaKatigennik kajusiutinikkut tamât.
- Taimâtsiak aulataugaluammangât atuliaKittitaulippat angikKatigegutik.

Atujut uKâlaKatigisimajavut annigususimajut unuttunik pitjutigijaujunik isumagijaugiallagiaKajunik kamatsiagijaugialet satusailippata attutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigetitsanik sivunittini isumagijautsiagialet sivunittini.

Sunait isumagijautsiagialet sivunittini AttutaujuKappat Ammalu ikajotet AngiKatigegutiujunik satusailippata:

- Kamagillugit pitâgijaugialet ilisimallagijut ammalu suliaKainnagajattut inuit satusaisongugiamut attutaujuKappat ammalu ikajotet angikKatigegutinik.
- katingaKatigeKattajut angikKatigengujut apviagiaKangitut attutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinik.
- SuliaKagumappata Inuit kantrâkkitâtsiKattajut sivulliutillugit.

- Sanalluta atuKatigennimik piusituKanik nunalik ikajuttauluattuk ikajuKattaniammata Kaningitunik nunalimmiunik.
- SuliaKaKatigellutik kavamakkunit pivalliatitsigiamik suliatSanik Inuit ilinniatitausagaisonguKattaniammata ujuganniataligijet kampanet pigumajanginnik.

AngiutiKajut taikka apitsusimajavut sivullititauigialik inuit ammalu Kanuittailinimmut pitjutigijauKattajut satusailippata AttutaujuKappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinganik. Inuit kiusimajut uKalauttut ununnisanik inuit pigatsangit suliatSait piusumititsigajattuk nunalet Kanuittailigiamut; anginitsanik Kanuittailinimmut nunalinni sakKititsilangavuk sanginitsanik nunalimmiunik. Asiagulli, inuit ikajotet (piusituKait, avatik, omajuit) ajunnatugalait satusaigiangit. Taimailingaluattuk satusaiKattani maligialinginnik. Taimailingajuk takunnâtuinnalugu Kanuilinganninga Kanuk satusaiKattamangâmmik – takunnâtlutik angijummaget kenaujaliugutet ikajotigiKattajangit.

Tâna alakkasâjak sulijogutiKajujuk KaujititauttailiutigijauKattajunik satusainnet iluani pitagijangita AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutingit atuKatigetsiangiKattani ammalu ilinnianik. Ammalugiallak, takunnâsialugatik kenaujaliugutet ikajotinginnik ammalu akileKattajanginnik sakKiKattavuk KujanâttautuinnaKattamat inuit ammalu Kanuittailinimmut kamagijauKattaningit atuttauKattajut. kiumajiutiKavugut AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutet piunippângujut nunaliujunut atuKatigegutiKagiamik ujuganniataujunik, utsualunniataujunik ammalu kiasaleninet kenaujaliuttaumajunik. Tâvatuak Inuit nunagijangit suliaKatsiagialet pilluangugasuallutik ammalu nigijugiamminik takunnâgiallutik sujuKagalualimmangât nunagijanginni.

Tâna isumagillugu, AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutingit atuttaugialik KaujimajautsiajuKanginnaniammata tugâgutiKalluni, ammalu tunitsisongulluni pivalliatitsigiamik Kanuittailinimmut nunagijaujunut. UKâlaKatigennitinnut Inuit takunnâKattajunik KaujilaukKugut angiutiKatigelauttut Inuit ikajuttausialuagajattut ukkiungâjumik satusaigajappata ikajotitsanik piunitsaugajattuk AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinginnik, tunitsigiamik ilinniagiamut nunalinnit nunalinnut, sungujoniattilugit inuit ammalu

Kanuittailinimmut pitagijangit atunit nutânik angiKatigegutiujunut satusattausimajunut.

kamagillugit nunalet Kanuittailinimmut piusigijauvuk utakKijumik pijagennisanganut. AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinga piujualogajattuk atuttausongulluni ikajugiamut nunaliujunut Kanuigingiamut tâvatualli ajunnatolugani. ImmaKâ maggolingajappat piujogajattuk maggok avittusimajonnik tâvattuak malittigellutik AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutingit – atautsik takunnâtluni kenaujaliugutet pitjutigijanginnik (satusattausimalluni ujuganniataligijet kampaninginnut) ammalu asia nunaliujunut Kanuittailinimmut (satusattausimalluni kavamakkunut) – sakKititsilangajuk piunitsamik kamagiamut inuit ammalu Kanuittailinimmut apomautauKattajunik. Upvalu atuKatigennik ammalu ilinnianikkut tâkkunangat sakKijâgettunik AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutinnit sakKititsigajammijut nutânik angiKatigegutinnik ilingagajattunik sivunitsatinnut. Taimailingagaluappat, Inuit nunalet KaujisagiaKagajakKotut piunitsautigasuaigiangit Kanuittailinimmut silatâni piusigijauKattajunik kenaujaliugutigijauKattajunik AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutiujunik-ammalu atautsiulluni atuinnguttisigasuaigiamik ilinnianikkut sakKijâgettunik AttutaujuKagajappat ammalu ikajotet AngiKatigegutiujunik.

Sângani Adjinguak: Meadowbank Gold Project, Kivalliq Nunanginni, Nunavut, IniKajuk Kanitangani Baker Lake. (Adjinguak: Agnico-Eagle Mines Ltd.)

Attutaunimmut ikajotet AngiKatigegutinga: Atuttausok Inotsiasongugiamut Inuit Nunagijanginni?
ISBN: 978-1-926543-25-3

This Executive Summary is available in English and several other Inuit language dialects. Also see: "Impact Benefit Agreements: A Tool for Healthy Inuit Communities? – Full Report". All documents are available on our Web site: www.naho.ca/inuit

